

Hur och varför övningskolor tillsammans med Göteborgs universitet?

Innehåll:

Stor satsning på övningskolor

Vad är en övningskola?

Vilka är egentligen incitamenten att bli övningskola?

Professionsutvecklande handledarutbildning

Handledarutbildningar vid Göteborgs universitet

Övningskolor prioriteras i placeringsarbetet

Specialerbjudanden för övningskolor

Hur införs övningskolor vid Göteborgs universitets lärarutbildningar?

Hur blir en skola övningskola

Den nationella och lokala bakgrunden

Stor nationell satsning på övningskolor

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är en central del i de utbildningar som leder till lärarexamen. VFU genomförs i skol- och förskoleverksamhet under handledning och syftar till att utveckla studenternas praktiska yrkesfärdigheter och ge möjligheter att

tillämpa teoretiska kunskaper. Sedan några år tillbaka pågår ett landsomfattande reformarbete som syftar till att förbättra kvaliteten i lärarutbildningarnas VFU genom att införa särskilda övningskolor och övningsförskolor.

Att lärarutbildningarna ska använda övningskolor i den verksamhetsförlagda utbildningen regleras sedan den 1 juli 2022 i *Förordning om utbildning av lärare och förskollärare (2021:1335)*.

Tanken på att använda övningskolor är väl förankrad hos de lärosäten som bedriver lärarutbildning.

Vad är en övningskola?

Sedan 2014 bedrivs förskolläraryrkesprogrammet VFU i s.k. övningsförskoleområden, och har KPU med förhöjd studietakt haft ett övningskoleupplägg på sin VFU.

Vid Göteborgs universitets övriga lärarutbildningar provas nu en modell för övningskolor i en pilotverksamhet. Under 2024 påbörjas ett successivt införande av övningskolorna.

Göteborgs universitets modell för övningskolor bygger på det som förordningen stipulerar om övningskolor. En övningskola kan vara en eller flera skol- eller förskoleenheter som tillsammans uppfyller ett antal kriterier.

Målet är att skapa hållbara kunskapsbildande VFU-miljöer som dels bidrar till ökad kvalitet i lärarutbildningen, dels bidrar till skolutveckling och professionsutveckling för lärare.

Ett grundkriterium för att bli en övningskola är att skolans ledning, organisation och undervisning såväl som kvalitets- och utvecklingsarbete håller god kvalitet.

Vid övningskolorna ska det finnas en hög *koncentration* av studenter och handledare. Det ska med andra ord vara relativt många studenter som gör sin VFU på skolan. Koncentrationen bidrar till att VFU blir en naturlig del av verksamheten där

studenter och VFU-handledare kan samverka med varandra.

En annan central komponent är *kompetens*. Övningskolorna utmärks av att handledarna har bedömts vara särskilt yrkesskickliga och har en utbildning inom handledarskap eller motsvarande på minst 7,5 hp. Även universitetets kurslärare ska genomgå särskild kompetensutveckling för uppdraget.

Dessutom ska det finnas en tät *samverkan och samordning* mellan övningskolorna och lärosätet bland annat genom utökade dialogtytor och nätverk.

Göteborgs universitet ska i samverkan med övningskolorna också arbeta för att studenterna ges inblick i *praktiknära*

Vilka är incitamenten för att bli övningskola tillsammans med Göteborgs universitet?

Om kursen

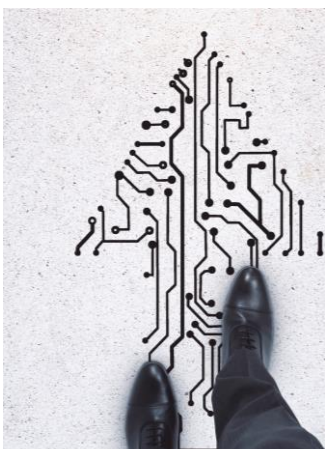
Professionshandledning för VFU-handledare

Kursen vänder sig till dig som har en lärarexamen och vill handleda lärarstudenter under deras verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Du får genom kursen kunskap om att handleda lärarstudenter under verksamhetsförlagd utbildning relaterat till de kurs- och examensmål som finns. Du får också förutsättningar för att utveckla din förmåga att handleda inom ramen för din egen pedagogiska verksamhet

Kurskod: PDG 630

Omfattning: 7,5 hp

[Professionshandledning för VFU-handledare | Göteborgs universitet](#)

Nationella utvärderingar har visat att det finns en rad fördelar med övningskolor. Dels stärks kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen. Dels kan VFU i en övningskolemodell med hög koncentration, stärkt kompetens och tät samverkan fungera som en motor för skolutveckling och lärares professionella utveckling. Lärare och rektorer på övningskolor vittnar också om att deras

arbetsplatser blivit mer attraktiva.

Samma resultat har framkommit i uppföljningar av den försöksverksamhet med övningsförskoleområden som nu permanentats vid Göteborgs universitets förskolläraryt utbildning.

Samtidigt går det inte att sticka under stol med att det också kräver mer av en skola att vara övningskola. Att bygga bättre VFU-miljöer som

också skolan och dess personal kan dra nytta av kräver engagemang. VFU behöver vara mer prioriterat än på en "vanlig" VFU-skola.

Det är därför på sin plats att här precisera vad incitamenten för en skola är.

Varför ska en skola alltså eftersträva att bli en övningskola?

Professionsutvecklande handledarutbildning

En grundsten i Göteborgs universitets modell för övningskolor är att de lärare på skolan som är VFU-handledare har genomgått en handledarutbildning om 7,5 hp. Ett viktigt syfte med denna handledarutbildning är givetvis att stärka lärarstudenternas utbildning. Undersökningar visar att de handledare som

genomgått handledarutbildning känner sig mer förberedda och säkra i sin roll som handledare jämfört med handledare som inte genomgått denna utbildning.

En handledarutbildning kan dessutom stärka läraren bortom handledarrollen. Det är en professionsutvecklande utbildning som stärker

förmågan att handleda inom ramen för den egna pedagogiska yrkesutövningen. Det finns därför stora fördelar med att flera lärare på en skola har genomgått utbildningen.

Från 2025 inrättas ett professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Handledarutbildning kommer att betraktas som meriterande kompetensutveckling som kan ligga till grund för

Handledarutbildningar vid Göteborgs universitet

Vid Göteborgs universitet finns handledarutbildningen som en reguljär utbildning där undervisningen sker på kvartsfart på distans genom föreläsningar, seminarier och workshops via en digital lärplattform. Denna utbildning kan

lärare söka individuellt. För de huvudmän som planerar att medverka i Göteborgs universitets verksamhet med övningskolor erbjuds en platsförlagd handledarutbildning. Här sker undervisning genom

föreläsningar, seminarier och workshops förlagda på Göteborgs universitet, en skola eller inom en kommun samt via en digital lärplattform. Tid och plats för utbildningen avgörs gemensamt av huvudmannen och universitetet

Övningsskolor och deras huvudmän prioriteras i placeringsarbetet

Många skolhuvudmän och rektorer ser VFU som en viktig rekryteringsbas- ett sätt att knyta kontakter med framtida potentiella anställda.

Dessutom kan de studenter som gör sin VFU på skolan utgöra en naturlig kontakt med universitetet. De kan med andra ord bli en kanal till den senaste forskningen inom utbildningsvetenskap

eller olika undervisningsämnen.

Göteborgs universitets skolhuvudmän som har övningsskolor när studenter ska placeras.

Det är dessutom troligt att övningsskolorna på sikt kommer att vara de mest attraktiva VFU-skolorna ur lärarstudenternas synvinkel. Det är där de kommer att vilja göra sin VFU.

Att ha många studenter och många handledare på en skola är som sagt förknippat med en viss ansträngning.

Samtidigt kommer skolan med ett kontinuerligt mottagande att bygga upp en vana av att ha VFU-studenter på plats. Med goda rutiner och en etablerad VFU-miljö blir VFU en naturlig del av verksamheten.

Om specialerbjudanden till övningsskolor

Ämnets dag

är en fortbildningsdag för verksamma ämneslärare i grundskolans åk 7-9 och gymnasieskolan. Det är ett tillfälle att ta del av efterfrågad ämnesfortbildning, träffa andra inom samma fält och få tillfälle att skapa kontaktytor till universitetet.

Ämnets dag äger rum tisdagen i v 44.

Praktiknära forskning i samverkan

är en konferens som riktar sig särskilt till verksamma inom akademi och skolväsende. Forskning med relevans för hela skolväsendet lyfts fram med ett brett spektrum av frågeställningar. Under konferensen diskuteras hur praktiknära samverkansforskning kan bedrivas och resultat från sådan forskning.

Konferensprogram

Logi Dans Engelska Franska Filosofi Fysik Historia Idrott och Matematik Musik Naturkunskap Religionskunskap Samhälls- Svenska Svenska som andraspråk Teater Teknik Ty Dans Engelska Franska Filosofi Fysik Historia Idrott och hälsa Musik Naturkunskap Religionskunskap Samhällskunskap Svenska som andraspråk Teater Teknik Tyska Bild Biologi Franska Filosofi Fysik Historia Idrott och hälsa Kemi Ma

Ämnets dag

Ämnets dag är en fortbildningsdag för verksamma ämneslärare i grundskolan åk 7-9 och gymnasieskolan. Tillvägagångssättet är ett efterfrågat ämnesfortbildnings tillfälle som riktar sig till alla ämneslärare som undervisar i grundskolan. 2024 äger rum Ämnets dag tisdagen 17 oktober i lokal A4, 702 ut på Ämnesbyggnaden, på universitetets ämnesbibliotek.

Specialerbjudanden till övningsskolor

Vid Göteborgs universitet erbjuds relevant kompetensutveckling för lärare och rektorer.

Framöver kommer Göteborgs universitet dessutom att erbjuda särskilda kompetensutvecklingsinsatser som är exklusiva för övningsskolorna och/eller de huvudmän som har övningsskolor i sin organisation.

Exempelvis kommer personal vid övningsskolor i fortsättningen att prioriteras vid årliga programdagar såsom Ämnets dag, samt konferensen *Praktiknära forskning i samverkan*.

Övningsskolorna och deras huvudmannorganisationer kommer också att erbjudas särskilda

kompetensutvecklingspaket i aktuella frågor. Från 2024 kommer det till exempel att erbjudas utbildning i ämnesbetygsreformen för gymnasieskolan, språkutvecklande arbete samt AI och digital kompetens.

Huvudmän med övningsskolor har möjlighet att fortlöpande lämna in önskemål om särskild kompetensutveckling för sina övningsskolor.

Hur införs övningsskolor vid Göteborgs universitets lärarutbildningar?

VFU vid Göteborgs universitets lärarutbildningar

Varje år gör cirka 4000 lärarstudenter från Göteborgs universitet VFU på cirka 900 skolor och förskolor runtom i landet.

Du kan läsa mer om VFU vid Göteborgs universitet på gu.se/cess.

Under 2022-2024 har en modell för övningsskolor prövats i pilotverksamhet. Fem kommuner och

fjorton skolor deltog i pilotverksamheten.

Med start hösten 2024 kommer vi att gå från

pilotverksamhet till en modell med etablerade övningsskolor. Antalet övningsskolor kommer succesivt att bli fler.

Hur blir en skola övningsskola?

Från och med hösten 2024 finns en avtalskonstruktion med tre typer av avtal.

Ett VFU-samverkansavtal för Göteborgsregionens kommuner. Varje kommun bestämmer i dialog med Göteborgs universitet vilka skolor som är övningsskolor och övningsförskolor.

Ett VFU-samverkansavtal för enskilda skolor som efter ansökan bedöms nå upp till kriterierna för en övningsskola.

Ett VFU-avtal för skolor som tar emot enstaka studenter och inte kommer att vara övningsskolor.

Utveckling och uppföljning

Vid Göteborgs universitet finns en etablerad organisation för samverkan om VFU.

Bland annat finns organiserade mötesplatser för olika

funktioner hos skolhuvudman och lärosäte. Det finns också samverkansytor som arbetar aktivt med utveckling av VFU såväl inom program som övergripande.

Verksamheten med övningsskolor kommer att följas upp i särskilda årliga uppföljningsdialoger som genomförs regelbundet såväl tillsammans med lärarutbildningsprogram som skolhuvudmän.

Läs mer om VFU och arbetet med övningsskolor på gu.se/cess.